

pr. dr. VASILE BORCA - 60

Documentar biobibliografic

Biblioteca Județeană „Petre Dulfu” Baia Mare

Pr. lect. univ. dr. VASILE BORCA – 60

Documentar biobibliografic

2013

Lucrare apărută în
Programul cultural **Maramureșul perpetuu**
seria **Personalități maramureșene – Aniversări**
coordonator: **dr. TEODOR ARDELEAN**

Documentar biobibliografic
realizat în cadrul
Biroului Editare publicații – Depozit legal

de

Angela-Monica JUCAN

Descrierea CIP

JUCAN, Angela-Monica
**Pr. lect. univ. dr. Vasile Borca – 60 : documentar
biobibliografic** / Angela-Monica Jucan. – Baia Mare : Biblioteca
Județeană „Petre Dulfu”, 2013.
270 p. : il.
ISBN 978-973-1748-57-3
016:281.95 Borca, Vasile
281.95 (498.41) Borca, Vasile
929 Borca, Vasile
378.12 (498.41) Borca, Vasile

Culegere de texte: **Ioan Babici-Buda**
Tehnoredactare: **Alexandru Ioan Roman**
Coperta: **Delia Florea și Alexandru Ioan Roman**
Multiplicare: **Adriana Brandlhofer**

MOTTO:

*Ce român mai este acela care nu mai are aceeași credință ca strămoșii și
voievozii lui? Ce-l mai poate lega de ei și de această glie? Desigur că va fi în
stare să o părăsească cu ușurință, să caute alta, unde va trăi mai ușor, mai
comod, unde legătura de sânge, de neam și credință nu mai contează, unde toate
acestea se rup de continuitatea strămoșilor și a părinților, unde cu ușurință va
avea frați adoptivi într-o altă credință și cu alte interese. // Ce s-ar fi
întâmpnat dacă o astfel de mentalitate s-ar fi iscat în mintea înaintașilor noștri?
Chiar dacă aiurea s-a ivit, ea a fost taxată și condamnată ca trădare!*

(pr. dr. Vasile Borca)

A handwritten signature in black ink, consisting of stylized, overlapping letters that appear to be 'V.B.' followed by a flourish.

**Pr. Vasile Borca – Baia Mare – profesor universitar
Facultatea de Teologie**

Fiu al Marei din Maramureșul istoric, localitate situată la poalele muntelui Gutâi, pe malul râului care a dat și denumirea localității în cauză, PC Preot VASILE BORCA pătrunde prin lumea firească în cea spirituală ca un DAR hărăzit de Dumnezeu ca să fie lumină ce luminează în sfeșnic și cetate pe vârful de munte care se descoperă tuturor privitorilor.

S-a născut la 22 decembrie 1953 din părinții Vasile și Ioana, înaintea unui frate. Din timpul școlilor elementare, precum și din felul de viață al părinților, i s-au insuflat dragostea și dorul de Dumnezeu. Atât în familie, cât și în biserica din sat, i s-au dezvoltat spiritul și dorința de cunoaștere a legilor lui Dumnezeu. Ca urmare a acestor stări de lucruri, în anul 1968 a intrat la Seminarul Teologic din Cluj, iar după cinci ani, va urma cursurile Facultății de Teologie din Sibiu, absolvindu-le cu rezultate foarte bune.

După absolvirea Facultății de Teologie din Sibiu, în luna iulie 1977, tânărul teolog Vasile Borca s-a căsătorit cu Valeria Hotea (21 august 1977), urmând ca la sfârșitul lunii (31 august 1977) să primească din mâinile ÎPS Arhiepiscop Teofil Herineanu al Clujului harul slujirii diaconești, iar în 2 septembrie 1977 harul preoției.

Încărcat cu aceste daruri spirituale, noul preot se va instala ca paroh la Parohia Ortodoxă Română Valea Borcutului – Baia Mare V – 1 octombrie 1977.

În această parohie situată într-unul din frumoasele cartiere ale Băii Mari, PC. Preot Vasile Borca a dovedit o stăruință deosebită pe calea apostolică, făcându-se pildă credincioșilor prin cuvânt și faptă în duhul credinței, al dragostei de Biserică și Neam, în curăție și-n dreptate. A împodobit biserica cu icoane și pictură, dar mai ales cu sufletele credincioșilor; a construit o frumoasă casă parohială, toate lăsate ca frumoasă moștenire pentru urmași.

DOCUMENTAR BIOBIBLIOGRAFIC

Odată cu Revoluția din 22 decembrie 1989, ziua nașterii Părintelui Vasile, a venit și timpul renașterii Neamului și a Bisericii. Astfel, Biserica va intra pe făgașul ei normal de dezvoltare. Se vor construi noi biserici din zid, dar și Biserica Vie a lui Dumnezeu se va dezvolta.

PC Vasile Borca din data aceasta va intra în rândul citorilor de Teologie din cadrul Episcopiei Maramureșului și Sătmăruului (reînființată). La 1 noiembrie 1990, preotul Borca va fi numit inspector eparhial, iar la 1 ianuarie 1991 Consilier cultural, de pe care poziție va milita neabătut pentru înființarea unui Seminar Teologic în Baia Mare (proiect materializat în 1991 – 1 octombrie), iar la 1 octombrie 1992 s-a reușit înființarea Catedrei de Teologie Ortodoxă din cadrul Universității de Nord Baia Mare.

Având și studiile postuniversitare, după care a obținut calitatea de doctor în Teologie, a desfășurat o activitate didactică susținută la Facultatea de Teologie din Baia Mare, publicând în revistele teologice de specialitate articole și comentarii de înaltă ținută academică.

Alături de activitățile de ordin didactic și publicistic, PC Vasile Borca a desfășurat și desfășoară activități de ordin pastoral, fiind paroh la Biserica „Sfântul Prooroc Ilie” din str. Victor Babeș – Baia Mare, unde a condus lucrările de construire a acesteia, și care în momentul de față se află în faza de finisare.

Potrivit cuvântului Sf. Ap. Pavel, care spune: „Preoții care-și țin bine dregătoria să se învrednicească de îndoită cinste [...]” (I Tim. 5, 17), PC Vasile Borca s-a bucurat și se bucură de prețuirea ierarhilor, primind distincții: ICONOM în anul 1986 și ICONOM STAVROFOR (purtător de cruce) în anul 1991, iar din partea enoriașilor se bucură de un respect deosebit.

Toate acestea și cele pe care le cunoaște numai Dumnezeu ne îndreptățesc pe noi, colegii PC Sale, ca, la ceasul aniversar, să-i urăm multă sănătate sieși, precum și familiei sale și tot așa stăruitor să fie în dăruirea și lucrarea sa pentru cauza Bisericii și a Neamului nostru românesc.

Cu respect, **Pr. Gheorghe BĂLAN**,
Consilier Eparhial Baia Mare,

Părintelui profesor, cu nesfârșită recunoștință

Recunoștința – această formă de „memorie a inimii” – se naște din dobânda „împrumuturilor” sufletești.

Poate nu vom reuși niciodată să-i răsplătim îndeajuns pe cei care ne-au ajutat în anumite momente de răscruce ale vieții, ne-au povățuit dându-ne sfat bun atunci când ne-am împotmolit în mlaștina propriilor noastre nesăbuite, și-au „pus obrazul” pentru noi atunci când aveam nevoie de vreo recomandare spre găsirea unui loc de muncă, ne-au împrumutat „pe încredere” cărți valoroase din biblioteca personală – alcătuită migălos și trudnic –, ne-au încurajat și ne-au ghidat pe drumul spinos al cunoașterii, al devenirii, al formării noastre intelectuale și morale.

Poate că ne-au mai și dojenit câteodată, dar au știut să-și dregă spusele cu dragoste și bunătate, spre a ne (re)întoarce de pe cărarea rătăcită, pe care pasul tânăr, șovăielnic, alunecos, apucă de multe ori din grabă și neștiință.

Uneori, viața ne desparte pentru un timp de binefăcătorii noștri. Însă atunci când împrejurările ne readuc „față către față”, se petrece parcă o regăsire a tuturor stărilor de „jertfelnicie” care ne-au fost dăruite.

Există puțini oameni care dau dovadă de o enormă discreție învăluită în smerenie, nedorind a le fi „trâmbițate” faptele bune pe care le săvârșesc adeseori cu o deosebită naturalețe. Într-o astfel de categorie rarisimă, astăzi pe cale de dispariție, se încadrează eminentul părinte profesor Vasile Borca. Discreție, tăcere plină de semnificații, responsabilitate față de semeni, o vorbă – asemeni unui balsam – rostită la momentul oportun, mărturisirea credinței și multe altele – un arsenal de „arme” spirituale. Oare câți dintre noi (mai) avem abilitatea de a le „mânui” într-un mod eficient?

Delia Daniela FLOREA

**Părintele Vasile Borca dascăl de vocație și ctitor de
școală și de biserici**

Ca orice „laudatio” la ceas aniversar s-ar cuveni să începem cu distincțiile și titlurile didactice pe care printr-o dăruire și muncă neobosită Pr. Vasile Borca le-a dobândit pe drept, dar ca unul care i-am fost student și apoi ucenic împreună slujitor timp de aproape 3 ani la Biserica „Sfântul Prooroc Ilie” din Baia Mare, îi cunosc smerenia și modestia de care dă dovadă.

Părintele Vasile Borca nu este doar un scriitor și vorbitor iscusit, ci este și un om al faptelor izvorâte din credință și din dragostea pe care o are față de Dumnezeu și față de oameni.

Nu-mi propun să fac o biografie a părintelui, dar pentru a înțelege lucrarea sa în urbea noastră, se cuvine să spunem despre părintele că a plecat de tânăr copil de la izvoarele râului Mara, dintr-o familie de buni creștini, a fost sârguincios elev al Seminarului Teologic din Cluj și mai apoi a fost un eminent student al Facultății de Teologie din Sibiu.

Își începe activitatea pastorală în Parohia Valea Borcutului din Baia Mare, unde prin puterea rugăciunii și acribia slujbelor rectitorește din punct de vedere duhovnicesc această parohie. Astfel că, dintr-un cartier muncitoresc al Băii Mari, reușește, în perioada ateismului militant, să zidească nu doar o familie unită în comuniune și dragoste, ci și o casă parohială. După evenimentele din 1989, părintele devine ctitorul Schitului „Sfântul Ioan Botezătorul” din stațiunea Izvoare, iar mai apoi îi zidește „casă lui Dumnezeu” și „cetate de scăpare” pentru credincioșii Parohiei „Sfântul Prooroc Ilie” din Baia Mare, unde în perioada 1997-2000 mi-am făcut și eu ucenicia.

DOCUMENTAR BIOBIBLIOGRAFIC

Anul 1991 este anul reactivării Episcopiei Maramureșului și Sătmarului, iar părintele se numără printre inițiatorii acestui act istoric, iar apoi cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Justinian pune bazele Seminarului Teologic Ortodox „Sfântul Iosif Mărturisitorul” și a secției de Teologie Ortodoxă din cadrul Facultății de Litere din Baia Mare.

Orice om de cultură are o frumusețe aparte, deoarece cunoașterea este o mantie strălucitoare cu care Ziditorul l-a înzestrat pe om încă dintru începuturi și care l-a făcut stăpânitor peste înțelesuri. Nimănui nu i se potrivește atât de bine actul de cultură în toate formele sale, precum i se potrivește preotului, pentru că la baza culturii stă cultul, iar împreunarea dintre sfințenie și cunoaștere îl face pe om să regăsească Paradisul pierdut datorită ispitei dintâi. La preot, știința se face lucrare sfântă, adică ierurgie și apoi taină.

Omul creat de Dumnezeu este ființa care traversează timpul și spațiul, iar prin fapte acest călător lasă în urma sa înțelesuri și sensuri care de multe ori sunt greu de explicat în cuvinte de către un singur om. Așa cum albinele culeg nectarul din toate florile, tot așa din inimile celor care au fost în preajma părintelui am putea să adunăm impresii și frânturi ale ființei sale, care doar împreună pot să zugrăvească portretul minunat al unui slujitor al lui Dumnezeu cum este părintele, atât la altar, cât și la catedră.

Coborâtor din pământul sfânt al Marmureșului, poartă în firea sa ceva din dârzenia, strășnicia și demnitatea dacilor liberi. Dacă strămoșii noștri, ctitori de neam și țară, s-au luptat cu sabia, el își alege să lupte cu sabia Cuvântului Scripturii, pe care o mânuiește cu vitejie în duh și adevăr, nu doar ca preot, ci mai ales ca dascăl și urcând cu strălucire pe scara învățământului teologic, obține titlul de „Doctor în Teologie Biblică”, în anul 2004, la Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu.

DOCUMENTAR BIOBIBLIOGRAFIC

Părintele Vasile Borca este un iubitor de oameni, de aceea a căutat în revelația Dumnezeiască calea cea mai scurtă pe care omul o are de parcurs în destinul său de îndumnezeire. Preocupările părintelui nu se opresc aici, ci ca un bun familist, s-a aplecat întotdeauna, mai ales în scrierile sale, asupra problemelor neamului și ale familiei, arătând că unitatea de credință de neam și simțire în iubire este salvarea omului modern și a noastră, a românilor.

Ca un bun păstor de suflete, Părintele Vasile este un făcător de bine, poate aceasta este cea mai scurtă definiție a preotului, iar pentru mine, a fost și rămâne modelul de slujitor al lui Dumnezeu, care servește ca exemplu în activitatea mea de slujire la Parohia „Sfântul Iosif Mărturisitorul”, astfel considerându-mă unul dintre ucenicii sfinției sale.

Acum, la ceas aniversar, doresc ca bunul Dumnezeu să-i dea sănătate și putere să ducă la îndeplinire toate lucrările minunate pe care bunul Dumnezeu le are în plan cu dânsul.

Întru mulți ani, Părinte!

Pr. Vasile FODORUȚ

Laudatio

Un preot cărturar și luptător

Pe părintele dr. Vasile Borca îl cunosc de relativ multă vreme. I-am ascultat odinioară câteva predici, în care impresiona în primul rând prin erudiție, dar și prin apodictica frazei. Nu era vorba de acea retorică goală, atât de răspândită *in spe*, în care eufonia și chiar euforia rostirii devin mai importante decât rostul și sensul însuși. În cazul părintelui Vasile Borca era și este vorba de altceva. Frazarea sa calcă apăsător apoftegmatic, așa cum maramureșeanul din el calcă mândru cu toată talpa piciorului, și se vede cum isvorăște dintr-o cultură trăită.

Părintele dr. Vasile Borca a avut șansa și, desigur, ajutorul de Sus, de a fi făcut, la vremea lor, unele dintre cele mai bune școli teologice din România. A urmat Seminarul Teologic de pe lângă Arhiepiscopia Ortodoxă Română din Cluj, unde a fost, de exemplu, coleg cu un viitor ierarh, Irineu Pop, actualul Arhiepiscop al Albei Iulia. Apoi a făcut Facultatea de Teologie la Institutul Teologic de Grad Universitar (așa se numea atunci) din Sibiu.

Slujirea lui Dumnezeu și a enoriașilor din parohia care i-a fost încredințată, construirea unei biserici monumentale în Baia Mare, dezbinările care l-au pus la grea încercare, polemicile confesionale devenite sterile, interminabile și inutile, care macină cele mai bune forțe intelectuale, mai cu seamă la noi în Ardeal – toate acestea nu l-au putut îndepărta pe părintele Vasile de dragostea și ocupația dintâi: zăbava cu cititul cărților. A fost ca un spic de grâu, pe care vânturile potrivnice nu l-au frânt, ci l-au întărit. A citit și a meditat constant și continuu, cu vreme și fără de vreme, a fost mereu racordat la ceea ce Karl Jaspers numea *Die geistige Situation der*

Zeit, situația spirituală a timpului în care trăim. Apoi a scris mult, aproape pe fiecare temă de actualitate.

Din 1990 încoace, domnul preot dr. Vasile Borca este o prezență publicistică remarcabilă, în Baia Mare și în România în general, în domeniul Teologiei și în multe alte domenii culturale adiacente. A publicat numeroase articole, a fost fondatorul, redactorul-șef, sufletul și motorul revistei științifice universitare *Ortodoxia maramureșeană*, care apare sub egida Universității de Nord, respectiv a Centrului Universitar Nord din Baia Mare, și care se află astăzi, iată, la 17 ani de apariție neîntreruptă.

Apoi vin, la rând, un doctorat excepțional susținut la Sibiu sub îndrumarea Profesorului Dumitru Abrudan, cariera universitară și cărțile, vreo cinci la număr, de nu mă înșel. Cea mai importantă, mai solidă și mai temeinică mi se pare a fi cea intitulată *Omul – încununare a operei de creație* (Ed. Universității de Nord, Baia Mare, 2007), un veritabil tratat de Antropologie, cu relevanță nu doar pentru Teologie, ci și pentru cercetători din afara domeniului.

Îmi amintesc că prin anul 2007, părintele dr. Vasile Borca m-a căutat la Universitate să mă roage ceva. Avea sub braț un dosar voluminos, cu câteva sute de file, și era deosebit de politicoș, amabil, îndatoritor. Era manuscrisul unei cărți și m-a întrebat dacă aș fi de acord să-i fac un referat științific pentru Editură. Am acceptat imediat, fără să stau pe gânduri, și i-am mărturisit sincer că este o onoare pentru mine să fiu referent științific la acea carte și la o personalitate precum autorul cărții. Sentiment pe care, mărturisesc, l-am încercat din nou, atunci când am fost solicitat de către editorii acestui documentar să scriu câteva rânduri, la o aniversară, despre o personalitate și un coleg universitar pe care îl prețuiesc atât de mult.

La mulți ani!

Conf. univ. dr. Nicolae IUGA

Părintele Vasile Borca la ceas aniversar

Din pleiada profesorilor aparținând generației de aur de la Facultatea de Teologie din Baia Mare, preotul profesor Vasile Borca s-a remarcat ca personalitate deosebită, fiind în același timp un teolog de seamă, profesor eminent, dar și un mare păstor de suflete, pentru enoriașii din parohia sfinției sale, respectiv Biserica Ortodoxă „Sfântul Ilie Tesviteanul”, unde își petrece o bună parte din timp, ca vrednic iconom al casei lui Dumnezeu. Face parte din categoria preoților cu har, spun aceasta deoarece un preot cu har este bun în măsura în care știe să se roage și să caute cuvânt de la Dumnezeu, ștergându-se pe sine din fața omului, căutând la Dumnezeu să-i pună în inimă cuvânt, știut, sau neștiut, înțeles sau neînțeles lui, dar cuvântul pentru mirean să fie drept și să dea roade în sufletul lui. Cu vorba meșteșugită și înțelept cumpătată, este iubit de enoriașii parohiei sale (din care fac parte și eu), pentru hărnicie și dinamism, împlinitor prin fapte al multor lucrări bisericești. Bland, dar ferm, smerit și iubitor, cuvântul părintelui te străpunge la inimă când îi ceri sfatul și te încurajează în a dobândi viața și comoara neprețuită a Duhului Sfânt, căutând mereu spre Hristos, punându-ți nădejdea în El. Sfaturile lui sunt de a-ți schimba tu viața, mai întâi iertându-i tu pe ceilalți care ți-au greșit, nejuducându-i și nebârfindu-i, apoi aducând jertfe curate de laudă și mulțumire către Dumnezeu.

Părintele Vasile Borca a fost și este un model de păstor de suflete deosebit pentru mine, atât prin viața sa ireproșabilă de părinte responsabil și iubitor, cât și prin îndemnul pe care îl dă mereu la rugăciune și la comuniune, asumându-și cu toată răspunderea misiunea de preot și slujitor al lui Dumnezeu și al oamenilor.

Cu respect, **Voichița KOZMA**

Prinos de cinstire

Ce frumoasă și binecuvântată este sărbătorirea împlinirii a 60 de ani de tinerețe fizică și spirituală pe care o are părintele profesor universitar doctor Vasile Borca! Salutăm cu bucurie acest eveniment deosebit.

Bunul Dumnezeu l-a înzestrat cu mulți talanți, pe care i-a cultivat cu râvnă, grijă, răbdare și i-a înmulțit. L-a binecuvântat cu sporirea puterii de muncă, pe care a prețuit-o și care i-a adus atâtea înfăptuiri: cărțile publicate și cele încă în manuscris, mulțimea de studii și articole apărute prin diferite periodice și prin volume colective. Lucrările Sfinției Sale sunt de o erudiție uimitoare. Teza de doctorat este ancorată în peste nouă sute de trimiteri bibliografice la lucrări de prestigiu din cultura teologică a mai multor țări.

A fost chemat de Providență să păstorească turme cuvântătoare, să ocrotească o parohie, să ridice o biserică monumentală de zid, să contribuie la întemeierea Seminarului Teologic „Sfântul Ierarh Iosif Mărturisitorul”, la Facultatea de Teologie și la buna lor funcționare, să inițieze și să conducă revista „Ortodoxia maramureșeană”, în calitate de redactor-responsabil. Publicația este de prestigiu și apare în volume masive, cu conținut foarte bogat. Părintele răspunde cu promptitudine și vrednicie la toate chemările.

Prin conduita Sfinției Sale, prin cursurile de la seminar și facultate, prin relațiile cu credincioșii, seminariștii, studenții, este un apărător al moralei creștine și al credinței ortodoxe. În operele publicate, în discursuri, comunicări, cuvinte de învățătură s-a dovedit un excelent îndrumător de suflete.

DOCUMENTAR BIOBIBLIOGRAFIC

Munca desfășurată pe atâtea planuri și roadele ei îl impun drept o personalitate proeminentă în domeniul teologic și în cultura românească.

Sfinția Sa nu dă odihnă gândului, ci îl pune mereu la trudă, de zeci de ani de zile și de nopți, să culeagă, să aleagă și să înaripeze cuvinte înțelepte, să le transforme în semințe duhovnicești. Ogorul este bun. Roadele sunt bogate. Ele sunt întruchipate în biserica de zid „Sfântul Prooroc Ilie”, în alte mii de biserici ridicate în sufletele credincioșilor, precum și în opera scrisă.

Cu aceste înfăptuiri își sărbătorește părintele Borca împlinirea vârstei de 60 de ani. La acest moment aniversar, îi urăm împlinirea în continuare a idealurilor Sfinției Sale!

Făcând o privire retrospectivă asupra trudei din ani care au zburat, se poate spune: „Cine cu dor s-a străduit / Poate să fie fericit”.

Întru mulți și fericiți ani!

Prof. dr. Nuțu ROȘCA

Un împătimit al cărții

Nu l-am cunoscut personal pe Părintele Vasile Borca. Dumnezeu a rânduit să aflăm unul de existența celuilalt. Eu eram la o margine de țară, dânsul la cealaltă. Eu căpătasem năravul de a scrie cărți, de a le tipări și de a le răspândi în lume. Căutam cu disperare oameni cu năravul de-a citi. Trăiam într-o lume postrevoluționară, în care toate valorile vechi fuseseră aruncate la coșul istoriei, inclusiv cărțile. Lumea se ocupa de acum cu calculatoarele și cu alte multe „jucării” electronice ale vremii noastre. Lumea nu mai avea timp și interes să mai citească o carte. Asta se făcea „pe vremuri”. Acum citeam pe ecranele televizoarelor titrajule filmelor, serialelor, priveam cum se certau politicienii ca la ușa cortului, cum se bătăie „vedetele” și „artiștii” de carton ai zilei. Cine mai avea timp de citit cărți?

Iată că printre destul de puținii împătimiți ai cititului de cărți, pe care am avut bucuria să-i mai întâlnesc ici-acolo, s-a numărat și Părintele Vasile Borca. Sunt zeci de ani de când omul acesta îmi rabdă, cu o putere de martir, tupeul de a-i trimite din cărțile pe care mai reușesc și eu să le scriu, să le tipăresc, din când în când. Nici nu-l mai întreb înainte dacă le vrea sau nu, dacă-l interesează sau nu. Pur și simplu i le trimit. Dânsul, pur și simplu, mi le achită! M-am gândit de multe ori de ce face acest lucru. Din scrisorile pe care le mai schimbăm din când în când, am înțeles că este un iubitor incurabil al cărții. Îl interesează aproape tot ce se scrie, nu numai în domeniul religiei, istoriei, literaturii..., ci în orice domeniu din care poate culege ceva folositor pentru sine, pentru enoriașii săi, pentru studenții și elevii săi. Procedează precum albina, care umblă din floare în floare și culege nectarul: din unele mai mult, din altele mai puțin.

În al doilea rând, am înțeles că-mi cumpără cărțile fiindcă a aflat că undeva, aici în Mehedinți, un amărât de confrate, într-un sat uitat de lume, se trudește să facă umbră pământului. Nu este ușor, ba dimpotrivă. Ca unul care cunoaște destul de bine problemele cu care se confruntă un preot de țară și mai ales unul cu năravurile de care am vorbit mai sus, întinde și dânsul mâna peste munți și-l ajută să-și ducă crucea, ori să se ridice când se prăbușește. Adesea îi mai scrie câte o scrisoare, câte un mesaj, prin care-l îndeamnă frățeste, prietenește, să nu se lase biruit, să nu lase steagul jos.

Viața e grea, problemele sunt multe, mai ales în lumea cărților, dar când știi că undeva există și oameni ca părintele Vasile, prinzi curaj, te lupți mai cu spor și-ți întărești convingerea că vei reuși să supraviețuiești editorial și numai.

Cu ani în urmă, i-am solicitat un studiu pentru volumul omagial ce-l pregătea unul dintre foștii mei profesori, Nicolae Dură. Am rămas surprins, când am primit materialul la câteva săptămâni după ce-l solicitasem. A fost acceptat de colectivul redacțional și apreciat la superlativ. M-am bucurat că nu dădusem greș, că Părintele Vasile Borca, cel solicitat de mine, poate să se înscrie cu succes printre semnatarii studiilor din volumul cu pricina. Iar aceștia erau personalități de renume, din lumea universitară și academică mai ales, din țară și străinătate!

În contextul celor spuse, mă alătur celor ce-i sunt aproape în aceste zile aniversare și-i urez și eu Părintelui Vasile, cu sinceritate, prietenie și căldură sufletească: să ne trăiești, dragă frate, ani mulți și fericiți, să-ți dea Dumnezeu putere de muncă și ajutor să-ți împlinești misiunea în lume, căci mai ai multe de făcut.

Să nu uiți că undeva, la marginea de sud a țării, ai un prieten care te respectă și te iubește. La mulți ani!

Pr. prof. dr. Al. STĂNCIULESCU-BÂRDA

**Un gând de prețuire la ceas aniversar
– Pr. lect. univ. dr. Vasile Borca –**

Cuprins fiind de sentimente de respect și prețuire, m-am gândit cum să-mi pot exprima mai bine, în câteva rânduri, aceste stări de sentimente față de Părintele Vasile Borca, acum când împlinește șaiszeci de ani de viață, trăiți în spiritul buneii noastre înțelepciuni tradiționale și autentice a poporului nostru dreptcredincios.

În mintea mea se conturează personalitatea Părintelui Vasile Borca, identificându-se prin câteva trăsături și calități distincte: în primul rând prin maturitatea și bogata experiență pastorală și duhovnicească, prin atașamentul față de valorile perene ale poporului nostru; apoi, prin tenacitate și perseverență în vederea rezolvării problemelor importante; prin cultura teologică și laică datorată muncii dânsului și, nu în ultimul rând, prin spiritul de disciplină asupra propriei persoane, revelat cu fiecare slujire ori cu fiecare predică. La toate acestea se poate adăuga calitatea de om susținută de multă modestie, care îți inspiră multă încredere și confort sufletesc.

Cugetând la toată activitatea Preacucerniciei Sale, nu pot decât să afirm că dânsul a cinstit darul cu care a fost înzestrat de către Dumnezeu și aș fi foarte bucuros dacă mai mulți contemporani vor acorda cinstea, recunoștința și prețuirea cuvenită pentru tot ceea ce este și înseamnă în conștiința noastră, a celor care-i suntem mai apropiați.

Mă alătur și eu celor care îl sărbătoresc, dorindu-i sănătate multă, spor în toate și să ne trăiască întru mulți și roditori ani!

Pr. dr. Cristian ȘTEFAN,
Consilier cultural al
Episcopiei Ortodoxe a Maramureșului și Sătmăruului

Pr. lector univ. dr. VASILE BORCA

Câteva repere biografice. Studii. Activitatea pastorală,
didactică, științifică, civică și culturală

- 22 decembrie 1953** – se naște în localitatea Mara, comuna Desești, este primul copil al familiei Borca Vasile și Ioana; are un frate mai mic – Gheorghe
- 1960-1968** – urmează școala primară și gimnaziul în satul natal – Mara
- 1968-1973** – este elev al Seminarului Teologic Ortodox din Cluj-Napoca
- 1973-1977** – student la Institutul Teologic Ortodox de Grad Universitar din Sibiu
- 21 august 1977** – se căsătorește cu Valeria Hotea, subinginer minier, actualmente responsabil mediu-funciar la S.C. LAFARGE Agregate Betoane S.A. București
- 31 august 1977** – e hirotonit diacon de către Arhiepiscopul Teofil Herineanu, al Vadului, Feleacului și Clujului
- 2 septembrie 1977** – Arhiepiscopul Teofil Herineanu îl hirotonește preot
- 30 august 1978** – se naște Eusebiu – băiatul familiei preot Vasile Borca (actualmente căsătorit, asistent universitar la Centrul Universitar Nord Baia Mare)
- 1977-1991** – preot la Parohia Baia Mare V (Valea Borcutului)
- 20 mai 1986** – Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Vadului, Feleacului și Clujului îi acordă rangul de iconom cu dreptul de a purta brâu roșu
- 1 noiembrie 1990** – este numit inspector eparhial
- 1990-1992** – consilier cultural al Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmăruului; implicat activ, direct sub îndrumarea Centrului eparhial și personal a Episcopului

DOCUMENTAR BIOBIBLIOGRAFIC

Maramureșului și Sătmărulei, Justinian Chira, în înființarea Seminarului Teologic Ortodox din Baia Mare și a secției de Teologie Ortodoxă, cu două specializări (la început) – Teologie-Litere Limba română și Teologie-Asistență socială – în cadrul Universității băimărene

1991 – redactor-responsabil la revista „Graiul Bisericii noastre”

1991-1996 – preot profesor la Seminarul Teologic Ortodox din Baia Mare

3 iunie 1992 – primește titlul bisericesc de iconom stavrofor cu drept de a purta cruce

1992-1996 – coordonator al lucrărilor de construire a Schitului de călugări „Sfântul Ioan Botezătorul” din stațiunea Izvoare

1992-1998 – coordonator al Secției de Teologie Ortodoxă din cadrul Facultății de Litere a Universității de Nord Baia Mare și reprezentant în Consiliul profesoral și în Senatul Universității

1 octombrie 1992-prezent – lector universitar în cadrul Catedrei de Teologie Ortodoxă a Facultății de Litere de la Universitatea de Nord Baia Mare (devenită ulterior Centrul Universitar Nord afiliat Universității Tehnice Cluj-Napoca)

1994-2004 – studii postuniversitare doctorale la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Andrei Șaguna” a Universității „Lucian Blaga” din Sibiu

1996 – titular al disciplinelor Studiul Vechiului Testament și Studiul Noului Testament ■ fondator și redactor-responsabil al revistei concepute ca anuar, „Ortodoxia maramureșeană”, de la prima apariție, până la numărul 12 (2007), apoi, începând cu numărul 13 (2008), secretar de redacție al aceluiași serial.

primăvara 1996 – este numit preot onorific coordonator al Parohiei „Sfântul Prooroc Ilie” din Baia Mare, unde activează și în prezent, ca paroh voluntar

16 noiembrie 1996 – primește distincția *Crucea Patriarhală*, „În semn de prețuire și de recunoaștere a lucrului bineplăcut lui

Dumnezeu săvârșit spre propășirea Bisericii și a credinței mântuitoare”, acordată de Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române Teoctist

1998 – întocmește volumul „Vestea Minunată” a Crăciunului : Din colindele noastre străbune : [culegere de colinde], apărut la Editura Episcopiei Ortodoxe a Maramureșului și Sătmărilor

DOCUMENTAR BIOBIBLIOGRAFIC

- 27 ianuarie 1998** – demisionează din funcția onorifică de coordonator al Secției de Teologie Ortodoxă
- 12 februarie 1999** – Oficiul Județean pentru Patrimoniul Cultural Național Maramureș îl răsplătește cu *Diploma de fidelitate* „pentru bunăvoința și generozitatea cu care [a] contribuit la păstrarea, protejarea și valorificarea patrimoniului cultural”

- 6 mai 2000** – participă ca invitat (alături de PS Justinian și ministrul Justiției Valeriu Stoica), în calitate de reprezentant al Facultății de Teologie, la inaugurarea Palatului de Justiție din Baia Mare
- 2003** – redactează partea întâi (intitulată „Învățăături și teme de actualitate creștină”) a volumului „Învățăături și rugăciuni folositoare”, tipărit cu binecuvântarea PS Justinian, Episcopul Maramureșului și Sătmarului și scos la Editura Cornelius din Baia Mare
- 20 februarie 2003** – face parte din delegația Departamentului de Teologie Ortodoxă din Baia Mare, care este primită de

- ÎPS Antonie, Mitropolitul Transilvaniei, pentru discutarea unor probleme legate de ființarea Secției de Teologie Ortodoxă din cadrul Universității din Baia Mare
- 22 ianuarie 2004** – la ședința de catedră (având pe ordinea de zi alegerea, pentru un mandat de patru ani, a șefului de catedră, a biroului și a delegaților din consiliul profesoral al Facultății de Litere), este ales membru al Biroului Catedrei
- 1 martie 2004** – susține, la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Andrei Șaguna” a Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, teza de doctorat cu titlul „Omul – încununare a operei de creație. Natura și destinul său în lumina revelației biblice a Vechiului Testament” (lucrare publicată ulterior în volum); comisia compusă din pr. prof. univ. dr. Sebastian Șebu, președinte, pr. prof. univ. dr. Dumitru Abrudan, conducător științific, pr. prof. univ. dr. Emilian Cornițescu, pr. prof. univ. dr. Stelian Tofană și pr. prof. univ. dr. Vasile Mihoc, referenți, îi acordă titlul de doctor în Teologie
- 2005** – devine membru al Uniunii Bibliștilor din România (UBR, cu sediul la Sibiu)
- 2006** – redactează broșura *Trezește-te Transilvanie, că mai marii zilei te-au pus la...!* (Manifestul preoțimii, credincioșilor și intelectualității ortodoxe din Maramureș și Sătmar)
- 2007** – publică două volume proprii: „Omul – încununare a operei de creație. Natura și destinul său în lumina revelației biblice a Vechiului Testament” (lucrarea de doctorat) și „Greco-catolicism și ortodoxie pe Mara și Cosău. Tensiuni post-reroluționare într-o abordare antropologică”, precum și, în calitate de coordonator, volumul colectiv „Factorul religios – pilonul central al economiei”, toate trei la Editura Universității de Nord Baia Mare
- 2007-2009** – în anul 2007 încheie, în cadrul Universității, un Contract de Grant cod CNSIS 89 (nr. 2567), având ca obiect tema de cercetare „Religiosul – dinamizator al tuturor compartimentelor vieții”, cu privire la dezvoltarea

DOCUMENTAR BIOBIBLIOGRAFIC

relațiilor dintre Biserică, Economie și Societate, cu derulare în perioada 2007-2009

2008 – publică tot la Editura Universității de Nord Baia Mare alte două volume: „Reperle autentice ale umanului” și „Omenirea secularizată pe panta suicidară!”

21 ianuarie 2008 – are loc ședința de catedră pentru alegerea șefului de catedră, a biroului și a reprezentanților catedrei în Consiliul Facultății de Litere, ședință în care este reales membru al Biroului Catedrei

2009 – cu ocazia împlinirii unui deceniu de la înființare și a lansării revistei „Dacoromania”, Fundația „Alba Iulia 1918 , pentru Unitatea și Integritatea României” îi decernează *Diploma de excelență* „pentru sprijinul moral și material acordat atât Fundației, cât și revistei sale”

Alte funcții și atribuții

- Membru fondator al Societății de Studii Teologice din România (SSTOR)
- Membru în comitetul de redacție al revistei „Studia Universitatis Septentrionis – Teologia Orthodoxa”
- Îndrumător al studenților pentru tezele de licență și pregătirea unor lucrări în vederea prezentării la simpozioane, concursuri de specialitate, sesiuni de comunicări științifice etc.
- Este solicitat deseori de Centrul eparhial pentru activități misionare, între care și susținerea unor conferințe în fața preoților din eparhie și pentru a face parte din comisiile de examinare pentru capacitatea preoțească
- Este solicitat și de instituții laice pentru a participa la activități culturale organizate în Baia Mare și în alte localități din județ: seminarii, emisiuni radio-tv, interviuri, sau pentru a redacta articole de presă
- Face parte din comisiile examenelor de admitere la specializările teologice și din comisiile examenelor de licență
- La solicitarea Inspectoratului Școlar Județean Maramureș, efectuează inspecții pentru acordarea gradelor didactice profesorilor de religie din județ
- Secretar științific în Biroul de Catedră
- Se preocupă de înzestrarea Catedrei de Teologie Ortodoxă cu material didactic (hărți, atlase, manuale etc.), util în desfășurarea cursurilor și seminariilor biblice
- Publică studii și alte articole de specialitate, ca material documentar pentru cursuri și seminarii
- Este cunoscător al limbilor franceză, germană, latină, greacă, ebraică

CONDUCĂTOR DE LUCRĂRI ȘTIINȚIFICE

TEZE DE LICENȚĂ

(Studiul Vechiului Testament și Studiul Noului Testament)

1995-1996

Rugăciunea în lumina Sfintelor Evanghelii – student: Dinu Andreuț (TAS¹)

Munca sau activitatea fizică în lumina Noului Testament – student: Maria Codruța Cosma (TAS)

Vechiul Testament reflectat în epistolele sobornicești – student: Cosmin Bota (TAS)

Importanța, folosul și necesitatea Sfintei Scripturi – student: Cristina Nistea (TLR²)

1996-1997

Familia în lumina revelației Vechiului Testament – student: Sanda Irimeș (TLR)

Copilăria și tinerețea Mântuitorului după Sfintele Evanghelii și textele apocrife – student: Lia Koka (TLR)

1997-1998

Eshatologia reflectată în Sfintele Evanghelii – student: Ioana Pașca (TLR)

---

¹ Teologie – Asistență socială.

² Teologie – Limba/literatura română.

DOCUMENTAR BIOBIBLIOGRAFIC

Sfântul Apostol Petru în lumina Noului Testament – student: Maria
(Gligan) Bertolan (TAS)

1998-1999

Cosmogonia biblică și cosmogonia vedică – student: Augustina
Roman (TLR)

Copiii și copilăria în lumina Noului Testament – student: Valeria
Chindriș (TLR)

Chîpul mamei în lumina Revelației Vechiului Testament – student:
Diana Conțiu (TAS)

Harisma glosolaliei în Biserica primară – student: Nicoleta Lung
(TLR)

Dimensiunea iubirii în scrierile canonice ale Sfântului Apostol Ioan –
student: Nadia Criste (TLR)

Anghelologia Noului Testament – student: Bogdana Varga (TLR)

Erezia și sectarismul în scrierile Noului Testament – student: Ileana
Stan (TAS)

Suferința și lupta împotriva păcatului oglindită în cartea Iov – student:
Nicolae Cirtș (TAS)

1999-2000

O privire de ansamblu asupra anghelologiei biblice – student:
Claudia-Maria (Păcurar) Crișan (TAS)

DOCUMENTAR BIOBIBLIOGRAFIC

Nemurirea și viața veșnică reflectată în epistolele Sfântului Apostol Pavel
– student: Adiana Gherman (TAS)

Pocăința reflectată în cărțile canonice istorice ale Noului Testament –
student: Liana Lazăr (TLR)

2000-2001

Convertirea în Hristos în lumina epistolelor pauline – student:
Ștefania Nectara Pop (TAS)

Maica Domnului în lumina Sfintei Scripturi – student: Nicoleta
Ramona Hermănescu (TAS)

Întreita ispitire a Mântuitorului din Carantania – student: Adrian
Pop (TAS)

Moise, cea mai proeminentă personalitate a poporului israel – student:
Zorel Flaviu Temle (TOR³)

Suferințele Mântuitorului după Sfintele Evanghelii – student: Daniel
Ioan Păcurar (TAS)

2001-2002

Iubirea Mântuitorului manifestată prin minunile Sale – student:
Maria-Grațiana Omota (TAS)

*Traducerile românești ale Psaltirii și contribuția lor la dezvoltarea limbii
române literare* – student: Silvia Doina Sztodolnik (TOR)

2002-2003

*Natura și mediul ambient în lumina revelației biblice a Vechiului
Testament* – student: Ana Melenciuc (TAS)

---

³ Teologie Ortodoxă – Litere.

DOCUMENTAR BIOBIBLIOGRAFIC

Divinitatea Mântuitorului mărturisită în Cezareea lui Filip – piatra de temelie a Bisericii – student: Marian Florean (TOR)

2003-2004

Profeții Vechiului Testament și rolul lor în promovarea principiilor religios-morale și sociale – student: pr. Dan Băbuț (TOP⁴)

Eclesiologia în lumina învățaturii și vieții Sfântului Apostol Pavel – student: pr. Sorin Ilieș (TOP)

2004-2005

Iisus Hristos, Arhiereul veșnic, după Epistola către Evrei – student: Cosmin-Ioan Sălăjan (TOP)

Personalitatea Sfântului Ioan Botezătorul – student: Ioan Barna (TOP)

2005-2006

Pocăința în lumina Sfintelor Evanghelii – student: Marius-Tiberiu Sabău (TOP)

Iisus Hristos – persoană controversată în timpul activității mesianice – student: Ioan Petrovan (TOP)

2006-2007

Saul din Tars pe Calea Damascului – o analiză exegetico-literară – student: Amza Jucan (TAS)

Personalitatea regelui David în contextul teocrației vechi-testamentare – student: Călin Rad (TOP)

---

⁴ Teologie Ortodoxă Pastorală.

DOCUMENTAR BIOBIBLIOGRAFIC

Dimensiunea morală a omului în lumina Pentateuhului – student:
Delia Mateșan (TOR)

Creștinismul și sclavia în lumina epistolelor pauline – student: Radu
Anton (TOP)

Reșpere moral-sociale în Epistolele Sobornicești – student: Vasile
Butaciu (TOP)

2007-2008

Taina Sfintei Treimi în lumina Noului Testament – student:
Carmen-Dana (Bucșa) Suciu (TOD⁵)

2008-2009

*Dimensiunea morală a Patriarhului Iosif în lumina Vechiului Testa-
ment* – student: Gheorghe Știrb (TOP)

*Manuscrisele de la Marea Moartă și importanța lor pentru disciplinele
biblice* – student: Adrian Bucșa (TOP)

Decalogul, charta morală a omenirii – student: Maria Pașcu (TOD)

2009-2010

Faptele bune – mijloace de mântuire în lumina Noului Testament –
student: Gheorghe Sfara (TOP)

2011-2012

Profetul Isaia – „Evanghelistul Vechiului Testament” – student:
Radu Mițigus (TOD)

---

⁵ Teologie Ortodoxă Didactică.

DOCUMENTAR BIOBIBLIOGRAFIC

Caracterul biblic-sapiential al „Învățăturilor lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie – student: Camelia Sabadâș (maica Justiniana) (TOD)

Soteriologia la Sfântul Apostol Pavel – student: Mariana Coteș (maica Pavelida) (TOD)

Împărăția cerurilor sau Împărăția lui Dumnezeu oglindită în paginile Evangheliilor canonice – student: Mihai Sacaloș (TOP)

2012-2013

Eshatologia în lumina Sfintelor Evanghelii și a Faptelor Apostolilor – student: Ioan George Krauciuc (TOP)

Biserica sau viața comunităților creștine în lumina „Faptelor Apostolilor” – student: Nicolae Zola (TOP)

DISERTAȚII

(Antropologia biblică, bază a spiritualității creștine)

2009-2010

Copilăria, model al purității spirituale, reflectată în paginile Noului Testament – masterand: Adina Crișan

2010-2011

Valoarea antropologică a cărții Psalmilor – masterand: Ciprian Ionuț Hatfaludi

2011-2012

Psalmul 50 – model veritabil de pocăință – masterand: Vasile Șimon

**ORGANIZATOR DE MANIFESTĂRI CULTURALE
ȘI ȘTIINȚIFICE**

21 aprilie 2002 – Simpozionul „Tineretul, speranța Bisericii și a lumii de mâine”, organizat de Secția de Teologie Ortodoxă a Facultății de Litere din cadrul Universității de Nord Baia Mare și Biserica „Sfântul Ilie” (al cărei paroh este pr. dr. Vasile Borca), din același oraș.

29 iunie 2002 – Simpozionul „Eminescu, generalul Georgescu Pion și pământul strămoșesc al Maramureșului”, desfășurat la Seini, în cadrul manifestării culturale „Zilele Seiniului”.

20 noiembrie 2007 – Simpozionul „Factorul religios la temelia procesului managerial al firmelor, instituțiilor și organizațiilor”, realizat în colaborare cu ing. Mihai Mărășescu de la Camera de Comerț și Industrie Maramureș, la Biblioteca Județeană „Petre Dulfu” Baia Mare (simpozion organizat în cadrul programului de cercetare pe tema „Religiosul – dinamizator al tuturor compartimentelor vieții”, cu derulare în perioada 2007-2009).

2008 – Simpozionul „Scriptură și carte de cult – izvoade de căpătâi ale limbii și culturii românești”, organizat împreună cu pr. lect. univ. dr. Teofil Stan la Biblioteca Județeană „Petre Dulfu” Baia Mare.

CONFERINȚE, PRELEGERI, REFERATE

prezentate la simpozioane, sesiuni științifice, colocvii,
participare la alte activități cultural-științifice și educative

2 noiembrie 1993 – prezent la deschiderea unei expoziții de
carte veche românească la Biblioteca Universității din
Baia Mare, a susținut, cu această ocazie, referatul „Biblia
de la București (1688) – pecetea unității de grai și
spiritualitate românească”.

14 mai 1996 – la ceremonia de absolvire a primei promoții de
studenți teologi ortodocși băimăreni, a ținut cursul festiv
cu tema „Teologia în slujba Bisericii și a edificării
umanului”

18-19 mai 2001 – a
participat la Simpozionul Științific Național
al Universității de Nord Baia Mare, Facul-
tatea de Litere, organi-
zat cu ocazia împlinirii a
40 de ani de învățământ
superior băimărean (ac-
tivitate pentru care i s-a
acordat o *diplomă de par-
ticipare*).

DOCUMENTAR BIOBIBLIOGRAFIC

- 21 aprilie 2002** – la Simpozionul „Tineretul, speranța Bisericii și a lumii de mâine”, organizat de Secția de Teologie Ortodoxă a Facultății de Litere din cadrul Universității de Nord Baia Mare și Biserica „Sfântul Ilie” (al cărei paroh este pr. dr. Vasile Borca), din același oraș, a susținut conferința „Tinerețe și responsabilitate”.
- 20 decembrie 2003** la sesiunea de comunicări „Semnificația sărbătorii Nașterii Domnului în Biserica Ortodoxă Română” din cadrul Simpozionului „Crăciun în Maramureș”, ediția I, care s-a desfășurat în Biserica Ortodoxă „Adormirea Maicii Domnului” din Sighetu Marmăției, a prezentat referatul „Crăciunul și colindele – expresia manifestării plenare a spiritualității românești”.
- 9 septembrie 2004** la sesiunea de comunicări „Dreptcredinciosul Voievod Ștefan cel Mare și Sfânt” de la Sighetu Marmăției, a participat cu referatul „Credință și românism sau conștiință de identitate între istorie și contemporaneitate”.
- 11-12 mai 2006** – a participat la Expoziția de carte bisericească organizată în cadrul unor manifestări culturale la Școala cu clasele I-VIII „Dr. Victor Babeș” Baia Mare (primind cu această ocazie o *diplomă de participare*).

